

HOE KUNT U HET BESTE OMGAAN MET SMAAD EN LASTER?

# Wapen u tegen de digitale schandpaal

**Voor de klagers onder uw klanten bestaat er geen mooier medium dan internet. Hun gescheld en gejammer zijn tot in de eeuwigheid voor de hele wereld zichtbaar. Voor u en uw bv is dat schadelijk en frustrerend, zeker als het gaat om beschuldigingen die volledig uit de lucht zijn gegrepen of klachten die al lang zijn afgehandeld.**

Tip één bij beledigende berichten is altijd om er niet op te reageren. Buitenstaanders raden bovendien steevast aan om ervoor te zorgen dat negatieve recensies verdrongen worden door positieve. Dat zijn goedbedoelde adviezen, maar soms is het niet genoeg. Dan gaat het niet meer om een negatieve beoordeling, maar om regelrechte smaad of laster. Daartegen is soms hardere actie nodig dan een positief tegengeluid.

Smaad en laster worden vaak door elkaar gebruikt, maar juridisch zijn het verschillende begrippen. Beide zijn misdrijven. Bij laster verspreidt iemand negatieve berichten waarvan hij weet dat die niet waar zijn. Bij smaad gaat het om berichten die op zichzelf wel waar zijn, maar ook pijnlijk, terwijl het niet nodig is die feiten aan de grote klok te hangen. Voor smaad en laster moet de verspreider van het bericht de bedoeling hebben om het bericht onder de aandacht van het publiek te brengen. Met 'publiek' is bedoeld een bredere kring van betrekkelijk willekeurige derden. Een beledigende brief aan uw bv valt daar dus niet onder. Lasteriger is het als het gaat om berichten op bijvoorbeeld Facebook, die alleen door een beperkte groep kunnen worden

gezien. Zijn zulke berichten openbaar? Rechters oordelen daar verschillend over. Relevant is voor hoeveel 'vrienden' het bericht zichtbaar is, maar ook hoe snel het bericht uit zal lekken. Als iemand naaktfoto's van een bekende Nederlander op zijn Facebookpagina zet, kan hij ervan uitgaan dat die snel verder verspreid worden, ook als hij maar weinig vrienden heeft. Daar staat tegenover het geval van iemand die de werkgever van zijn ex een e-mail stuurde met de boodschap

dat deze ex veroordeeld was voor een strafbaar feit. Het bericht was verzonden aan het algemene e-mailadres van de werkgever en was door zes mensen gelezen. Dat vond de Hoge Raad in dit geval niet genoeg om van smaad te kunnen spreken. Het bericht was niet onder de aandacht gebracht van 'een bredere kring van betrekkelijk willekeurige derden'.

## Boete

Volgens de richtlijnen van het Openbaar Ministerie (OM) wordt tegen plegers van smaad en laster in principe een geldboete geëist. Die is voor laster (waarbij het gaat om onwaarheden) hoger dan voor smaad. Bij een dader die al meerdere keren veroordeeld is voor laster, wordt een onvoorwaardelijke gevangenisstraf geëist. Dat klinkt krachtdadig, maar in de praktijk moet u er niet veel van

## Is uw bv's goede naam de rechter wel wat waard?

Kan een bv over een reputatie of een goede naam beschikken? Voor u als ondernemer is dit een ontstellend domme vraag, maar juristen hebben er lang over na moeten denken. De wettekst bij smaad en laster gaat over de aantasting van 'iemand's' eer of goede naam. Het is lang de vraag geweest of een rechtspersoon ook zo'n 'iemand' is. De oorspronkelijke wet was uitsluitend bedoeld om personen te beschermen. Mensen kunnen zich gekwetst of beledigd voelen, was de gedachte, bv's niet. Later kregen

ook allerlei overheidsinstellingen bescherming tegen smaad en laster. Zelfs de eer en goede naam van overledenen werden beschermd met een eigen wet, maar bv's werden vergeten.

De wet is nog altijd niet aangepast, maar inmiddels wordt door rechters wel aangenomen dat ook een bv slachtoffer kan zijn van smaad en laster. De Hoge Raad interpreteert de term 'iemand' uit de wet tegenwoordig zo dat ook rechtspersonen daar onder vallen, ook al is dat grammaticaal niet helemaal juist.



verwachten. Als u wilt dat de politie in actie komt, moet u eerst aangifte doen. Dan nog is het maar de vraag of het OM ermee aan de slag gaat. Het zal de zaak seponeren als het van mening is dat partijen hun conflict beter onderling kunnen uitvechten, voor de civiele rechter.

### Optreden

Om effectief op te treden tegen schadelijke berichten, heeft u de politie niet nodig. Het verspreiden van smadelijke en lasterlijke berichten is niet alleen strafbaar, maar ook onrechtmatig. U kunt daar zelf tegen optreden. In de eerste plaats moet u vaststellen of het bericht wettelijk toelaatbaar is. Negatieve reviews zijn toegestaan, ook als de schrijver overdrijft of zich kwetsend over u of uw bv uitlaat. Het recht op vrijheid van meningsuiting gaat wat dat betreft heel ver. Dat recht is dan ook niet bedoeld om meningen over het lekkere weer te beschermen, maar juist die meningen die schokken, kwetsen of verontrusten.

Tegenover deze vrijheid staat uw recht op bescherming van uw goede naam. Het ene recht is niet sterker dan het andere. De rechter zal per geval een afweging maken. Als de schrijver duidelijk maakt dat zijn bericht een mening is, mag hij meer zeggen dan als hij doet alsof het om feiten gaat. De context van de publicatie is ook van belang. De tekenaar van een cartoon mag verder gaan dan de schrijver van een zakelijke tekst. De schrijver van een recensie mag iemand afbranden, zo lang zijn mening maar niet onnodig kwetsend en grievend is.

### Onwaarheden

Of de beweringen in een tekst waar zijn of niet, speelt ook een rol, maar niet meer dan dat. De rechter zal bij klachten over onwaarheden ook de overige omstandigheden van de publicatie betrekken. De schrijver van een humoristische column mag grappig bedoelde onwaarheden verkondigen, de economieredacteur niet. Aan de andere

kant mag niet alles dat waar is zomaar gepubliceerd worden. De opnamen die Powned met een geheime camera maakte van Onno Hoes toonden weliswaar de werkelijkheid, maar de omroep had geen redelijk belang om 'de waarheid' op die manier in beeld te brengen.

### Rectificatie

Als er over uw bv een publicatie verschijnt die onjuist of onvolledig en daardoor misleidend is, kunt u een rectificatie eisen. Dat is niet altijd verstandig. De rectificatie trekt ook weer de aandacht, zeker als daar ook nog een procedure over gevoerd moet worden. De beschuldiging in het blad Quote dat Wendy van Dijk cocaine zou gebruiken, kreeg pas de aandacht van het grote publiek toen Van Dijk met een procedure een rectificatie wist af te dwingen. De beschuldiging was ingetrokken, maar inmiddels vraagt het hele land zich af of er toch niet een kern van waarheid in zat. Als u toch een rectificatie eist, kunt u het beste zelf de tekst voor de rectificatie schrijven. Doet u dat niet, dan loopt u het risico dat de ander de tekst op zo'n manier formuleert dat de beschuldiging eigenlijk in stand blijft. In plaats van een rectificatie kunt u eisen dat er een weerwoord geplaatst wordt. U hebt in zo'n weerwoord veel meer ruimte om uw kant van het verhaal te vertellen.

### Herhaling

Als u vreest dat iemand schadelijke berichten over uw bv zal blijven verspreiden, kunt u de rechter vragen hem dat te verbieden. De effectiefste methode om verdere smaad en laster tegen te gaan is een verbod, gekoppeld aan een dwangsom. U kunt de rechter vragen om iemand te verbieden lasterlijke berichten over uw bv te verspreiden en om aan dat verbod een dwangsom te verbinden. U wordt daar niet rijk van want de dreiging is meestal genoeg om ruziezoekers de mond te snoeren.

*Bert van Mieghem, advocaat bij Wybenga Advocaten, e-mail: [vanmieghem@wybenga-advocaten.nl](mailto:vanmieghem@wybenga-advocaten.nl)*